

41 — КВІЧ

В травні на екранах України
буде показано

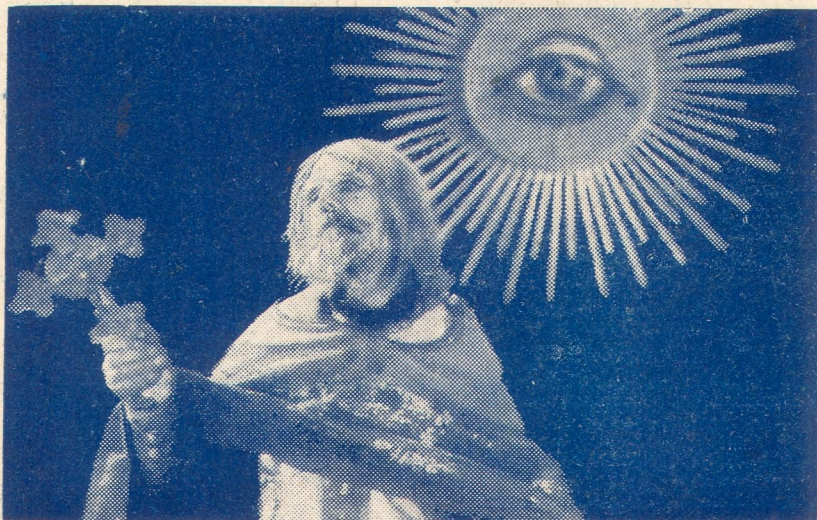
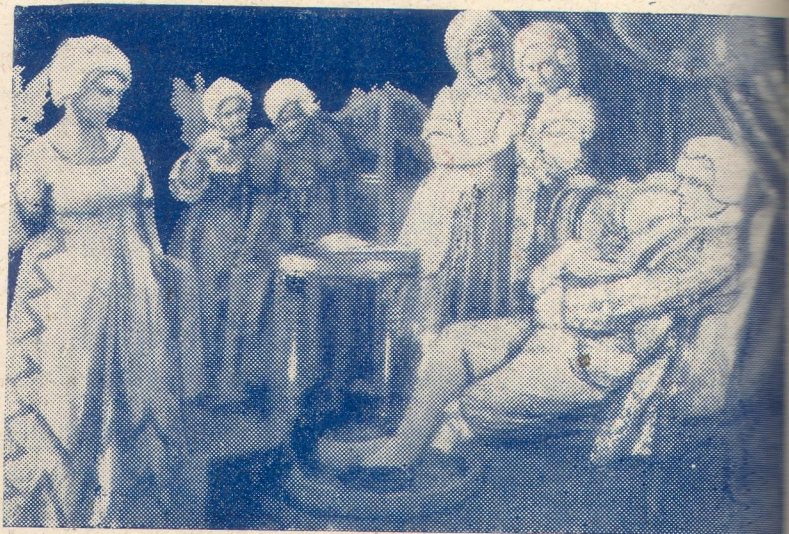
КІНО-ОФОРТ
ДО ІСТОРІЇ ГАЙДАМАЧЧИН

ЗЛИВА

Виробництво Одеської
::: фабрики ВУФКУ :::

Сценарій, художнє
оформлення та
режисура
І. П. Кавалеридзе

Оператор
О. В. Калюжний

З УЧАСТЮ АРТИСТІВ:

І. О. Мар'яненко . . . Гонимі
С. П. Чарський . . . Економ
М. О. Петлішенко . . . Залізнич
В. Г. Піддубний . . . Ярема
Т. С. Луценко . . . Оксана
С. Паньківський . . . Єзуїт
С. І. Шкурат . . . Іван, селянин
Г. У. Белов Пан

ВИДАННЯ V

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

№ 17
2-го квітня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

фото „Ратав“

ТРАКТОРИЗАЦІЯ СЕЛА

Коли у засівну кампанію ц. р. трактори цілими колонами пішли на село, до них поставилися як до дорогих гостей

Нові трактори „Інтернаціонал“ в селі Широкому на Одещині

МАТЧ

Оповідання

фото „Ратан“

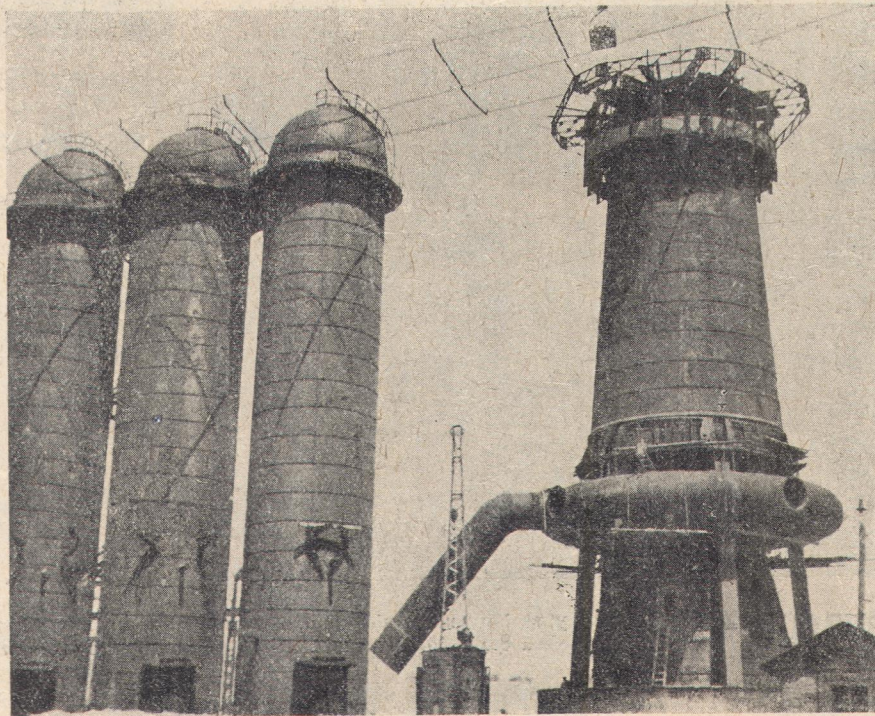
1

Більш як сто літ стоять собі двоє сел, Настасівка й Михайлівка, обабіч річки. Більш як сто літ, а такого дива дивно не бачили селяни.

За десять років Радвлади багато нового взнали настасівці й михайлівці, а одинадцятий, можна сказати, завершив: приніс у Настасівку (ох, коли б не посковзнутись язиком!) якусь таку гру... „хутбол“...

Для чого та гра й чим вона цікава—того із „селян“ ніхто не знав і не хотів знати, хоч усі чули ще в осени, що в хату-читальню для комсомолу привезуть от-та-ке-е-ен-ний м'яч (казали—на гарбі).

І привезли... тільки не от-та-ке-е-ен-ний, а значно менший

Нова доменна піч № 4 на Макіївському заводі Південстали

і селянство втратило всяку цікавість у „хутболу“.

А молоді бачили. Цілісіньку зиму на майдані на снігу вибігала. Грачі вже не грачі, а, прости господи, якісь „бачки“ та „гавбики“ чи там їх...

На провесні розхомирилися були настасівці—сніги там толока була груда й грати ніде. А зшов сніг—робота спала—не до гри. Але вже, оборавшись, накинудась мода на „хутбол“, як уравки на крихту свисту і куди тобі!

У неділеньку свиту зрана ото до місінського вечора толоці, мов жереб вибрикують та мотами, та головою, та потилицею, та спиною м'яча того гавбують, у ворота забивають. Дівчата дивляться.

кода, як мак на городі, а хлопцям хоч би тобі що: мов і нема на світі краси дівчої.

Це так творилося в Настасівці.

Побачили михайлівські хлопці цю новину, щось погмоніли, спроміж себе та й на-тобі!

У січні, на водохрещі, принесли собі ще більшого м'яча з города.

І заходилися вихвалитися та задаватися один перед одним хто як грає, хто як відбиває.

А на великдень на школах, сільрадах, кооперативах наліпили афіші, а в них було прописано, що Настасівка буде грати з Михайлівкою—хто переможе?—і ця гра називалася, звиняйте на слові, матч. Афіші запрохували всіх батьків і матерів іти на толоку—подивитися.

Стискували селяни плечима.

— Витівають! З жиру бісяться.

А жіноцтво додавало:

— А в церкві порожньо було...

II

Дядькові Амосові з Настасівки якийсь там сорок літ, ще ж і не старий і ставний такий із себе, а що вже не любив цього „хутьболу“—то й не приведи господи. Може б він і любив його, або може б він цілком байдуже ставився, коли б двох його „лобуряків“, Петро й Гарасько, не хутьболили зрана до ночі.

Вони, спасибі їм, і працюють добре, і в господарстві в них, як у хаті на паску, та... ота „хвіст-культура“ просто памороки їм забиває.

— Тату,—озвався за обідом старший, Петро, що в-осени вже на допризвиники ходив,—ходімо сьогодні на толоку.

— Що я там загубив?—сердито відрубав Амос.

— Багато де-чого,—посміхнувся Петро.

— Здоров'я,—додав Гарасько.

— Я своє здоров'я на ниві загубив, а от ви, то вже правда на толоці його загубите.

— Хіба ми хворі?—аж засміявся Петро й зігнув руку: м'язи як залізо, набухли на руці:—Ану, розігніть!

Амос несамохіть кинув погляд на синову руку. Він під рукавом не бачив його м'язів, але він їх добре знав.

— Що правда—дуже вони були, спритні, швидкі. То й до роботи перші на селі. То вже так.

— А що там у вас? На толоці?

— Матч. Будемо грати з Михайлівкою,—пояснив Гарасько.

— Хутьболом отим? В'язи собі звертат?—озвався і мати, що до цього част їла мовчки.

— Чому звертат? Як розумно грать...

— Та й розумво...—глузливо посміхнулася мати:—ногою м'яча вдарили—великий розум

Б'ля купленої машини (село Ков'яги)

— На толоку,—догадувався Амос, думючи заснути. Коли ж і Горпина—рип дверима.

фото „Ратая“

На виставці в музею революції (в Москві), присвяченій 10-річчю Комуністичного Інтернаціоналу

— А й розум! Легить м'яч, а ти дивись і розміркуй, де він упаде. як його перейняти, як його вдари, щоб своєму товаришеві передати, якому саме, щоб вороги не перехопили. Ого! Розуму та й ще доброго треба!—це говорив Гарасько й лице його загорілося вогнем завзяття:—он... на тій неділі... Семен Гавришин промазав, гепнувся на спину, а м'яч у ворота. Гол!

— Семен твій, справді, гол, як сокол, а теж туди лізе.

— Не в тім річ. Здоров'я кожному кортить. Ви, краще, приходьте з батьком та подивитесь, як ми будемо Михайлівку бити.

— Або, як вони вас битимуть,—це батько.

— А ви всетаки приходьте. Обов'язково будуть.

— Нема чого мені йти туди.

III

Однак, коли по обіді сини пішли на толоку, Амос ніяк не міг заснути. Ліг у коморі, вкрився ковдрою від мух, але сон не йшов. Мимо двору йшли люди, гомоніли.

— Амосе! Спиш?!

— Та ще ні... а хіба що?

— Мо, підемо? Все село вийшло... аж страшно.

Амос піймав себе на думці, що йому теж хочеться піти на толоку, але признатися в цьому навіть самому собі було соромно, так ніби на злочинстві піймався.

Помовчав.

— А то підемо? Подивимось на людей... Великдень же...

— Та про мене,—ніби нехотя озвався Амос.

— То й уставай. Там на скрині я вже нову сорочку й штани витягла.

Амос почув у цій запобігливості велике бажання Горпинине піти на толоку. Він глянув на дружину і (ні! він не хотів того!) засміявся.

— Кортить?

— А кортить. Не чужі... сини ж мої,—винувато посміхнулася Горпина і зігнувшись вийшла з комори.

IV

Коли вони прийшли на толоку—народ ряснів як цвіти в квітнику. Горпина аж руками сплеснула. З дива аж насіння перестала лускати.

На толоці чотири височенних гойдалки стали в ряд аж до самої левади. Понад цими гойдалками грачі зробили стадіон, де й повинен відбутися матч.

Настасівці й михайлівці вже приготувалися до гри. Грачі були голісенькі, тільки „стидне тіло“ короткими штанцями прихоплено. Дівчата соромилися і відвертались.

Сюрчок і, гра почалась.

Амос із Горпиною ледве просунулися до грачів.

Петро стояв на воротах, а Гарасько ходив, не граючи, з сюрчком у роті та іноді сюрчав. Тоді грачі зупинялись на хвилину, Гарасько щось говорив і далі грали.

— Диви! Гарасько за старшого!— промовив Амос до Горпини й почув, що йому приємно це бачити.

А в натовпі вже спірка.

— Настасівці виграють!

— Ні, наші, михайлівці!...

— Настасівці, не піддай!

— Гони, гони, михайлівці! Сюди! Ах... чорт!

— Го-го! Отак його, отак!

— Щоб не сидів тиждень!

Амос дивився на м'яча. Вся його увага зупинилася на тому комкові, що лігав, котився, підстрибував, бухав об землю, вертівся, як паляниця, в півітрі. Ого! Антін головою відбив і кинув до настасівських воріт—пролетить? Шкода! Петро з усього розгону відбивав і м'яч летить через увесь майдан до михайлівців.

Михайлівський бек одбив м'яча, але невміло, і він полетів через голови людей за майдан.

Сюрчок... голосний сміх, ляскання в долоні, жарти з недотепного грача.

І глядачі з байдужих стали співучасниками. Вони реагували на кожний удар то похвалою, то свистом.

Амос уже двічі одбив м'яча, що підкотився йому під ноги. Одбив і почув у собі якусь чудну радість, приємність і бажання ще бити. І знову стало соромно, наче на злий думці пиймав себе.

А тимчасом дикий рев... із тисячі горлянок...

Настасівці дали гол михайлівцям.

Передихнули. Глядачі змішались з грачами. Це було красиве видовище: тисячний натовп на площі, як на вселюдному святі, цвів усіма кольорами, гомонів, радив і веселився.

Амос мов би нехотя дібрався до Петра, слухав, як той запально розповідав про гру, бачив його струнке голе тіло й приємно було йому, що це його син.

І не стерпів батько.

— А ти таки добре тоді м'яча відбив. Я думав, що промажеш.

— А! І ви тут! От і добре!—весело промовив Петро, тільки тепер побачивши батька:—Ставайте сюди, за ворота, щоб краще було вид-

ських воріт. Але потрапити в ворота йому не щастило. Спритний Петро в останню хвилину відбивав його то ногами, то головою, то коліньми, то просто спиною, то долонями відкидав через ворота.

А батько з тремтячим серцем стежив за сином... він підстрибував, махав руками, підтакував... сам того не помічаючи.

— Ох-ох... пролетить...

Збилися коло настасівських воріт... заб'ють.

Амос кулаки стиснув, зуби сціпив... заб'ють?

Він лякався за Петра, за його спритність... промаже! Сором на все село...

Ось летить на Петра...

Рраз. М'яч уже високо вгорі. Він летить до михайлівців, а там один воротар. Але воротар був певний, що гол буде настасівцям та й забавився з людьми.

— Летить! Летить!

Шкода. Поки вайлуватий Семен повернувся, гупнув йому в бік і проскочив у ворота.

Зчинився неймовірний галас.

Ось уже Петра на руках гойдають...

Амос, сам того не помічаючи, стиснув руку Горпини так, що вона зойкнула.

— Ай Петро, ай Петро!—думав батько.

V

Михайлівці відмовились грати далі. Призналися, що проти настасівців не втнуть.

Ну... і було ж їм...

А воротаря Семена так засміяли, що він мерщій додому подався.

І тут трапилася нова несподіванка.

Амосові мов хто в серце молотом ударив; воно йому затріпалося, він зблід і, дивуючись сам своїй сміливості, підійшов до Гараська.

— Ти... той... може хто з батьків пограв... я б те... на воротах...

І чудно було чути слова його... високий, ставний, блідий, як крейда... звертався до сина, як до сердитого батька.

— З великою радістю! Зараз!

І знову натовп розступився. На цей раз німе мовчання, випружений зір і причаїне дихання: грали батьки, грали хазяї, хлібороби поважні, люди побожні.

Амосове серце мало не вискочить. Він слідкує напружено за м'ячем, пригадує Петрову гру, як він одбивав, як одкидав, як ловив, і солодка приємність щипає десь коло серця...

Він давно загубив бриля (Горпина підбрала), скинув нову вишиту сорочку, хотів і натільну знімати, щоб почувати всю насолоду гри...

І коли вже він висмикував сорочку з штанів, Горпина, з захопленням стежила за м'ячем, крикнула йому:

— Не роздягайся! М'яч! Промажеш!

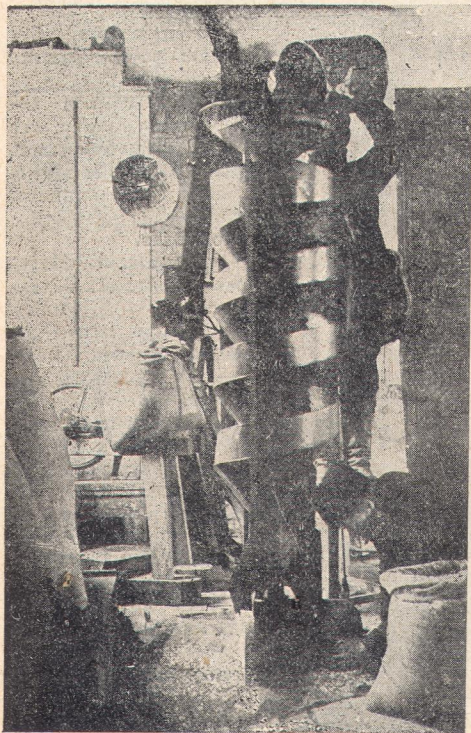
О. Серпенін

БОРІТЬБА З ПОСУХОЮ

фото „Радянськ"

Зелений Гай (Миколаївськ. окр.). Кур'ячий станок „Вірт". Колективний фонд

Хут. Грушки на Київщині. Змійовик прочищає зерно

но.—Амосові приємно, що син так... просто до нього.

— Я з матір'ю...

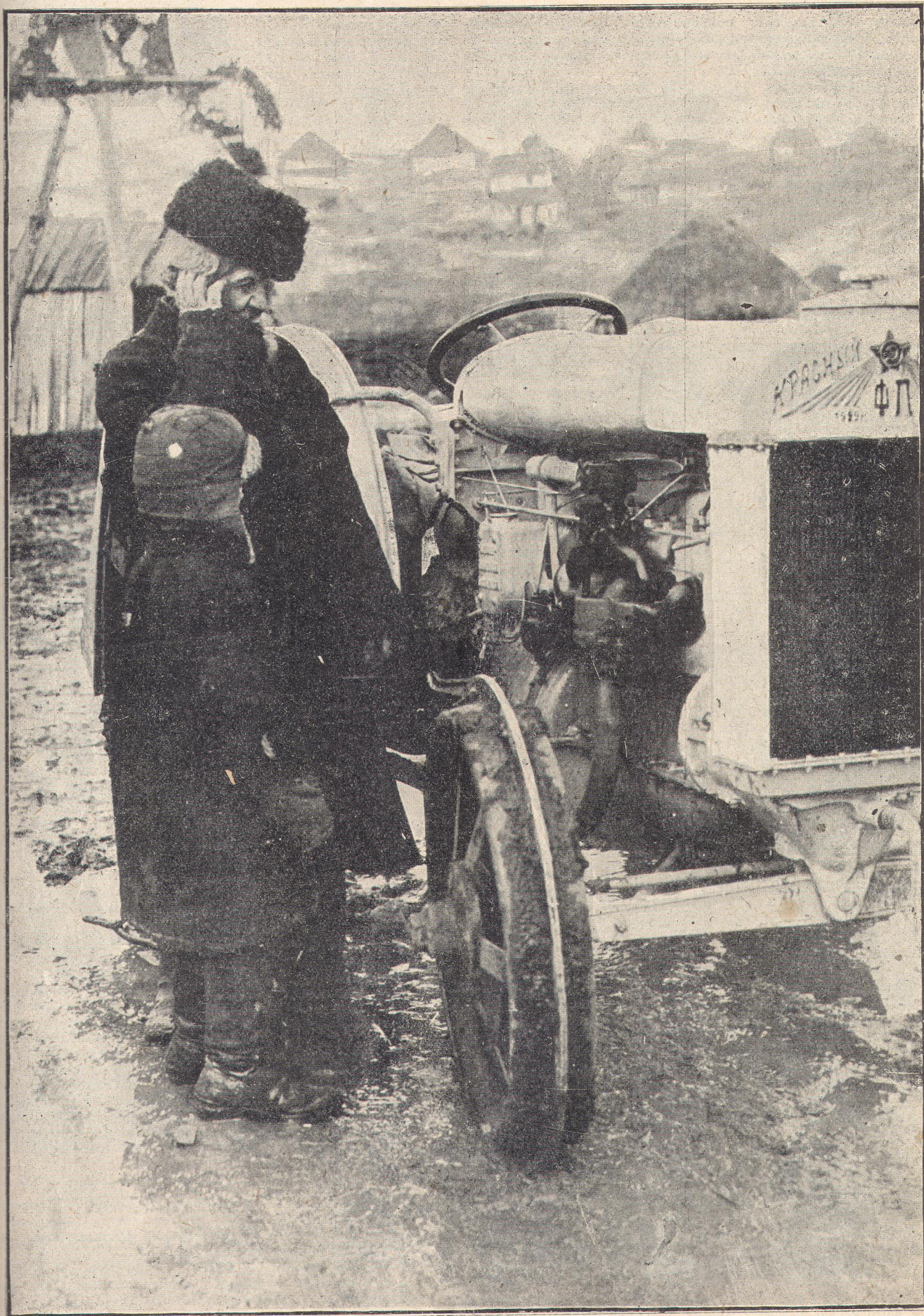
— І мати тут? А де ж вони? Хай ідуть сюди.

Сюрчок... Гарасько порядкує.

— Дайте місце! Розійдісь! Починаємо.

Гра почалась.

Засміяні михайлівці натужили всі сили й усе уміння, щоб змити пляму з себе, і м'яч майже весь час був коло настасів-

Тракторизація села—це вже справа не лише добрих побажань, а й практичного здійснення.

„ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ ЦАР МИХАЙЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ“

— Чи не відомо вам, шановні читачі, що цар всеросійський, великий князь фінляндський, цар польський, герцог ліфляндський і естляндський і прочая, і прочая, і прочая—Михайло Олександрович живий?..

Ви, мабуть, гадаєте, що мова йде про якогось Кирила, що десь у Парижі оголосив себе за царя?... Помилаетесь: жалюгідний шахрай Кирило сам оголосив себе за царя і мешкає десь за кордоном, а „його імператорська величність“ Михайло Олександрович мешкає... у нас на Україні, на Гуманщині. І не тільки мешкає, але й... урочисто оголосив себе за царя.

Та й правду кажучи—Кирило ніяких прав на „престол предков“ не має. Бо як відомо, в березні 1917 року цар Микола зрікся престолу на користь свого „августейшого брата“ Михайла, що і має всі „законні права на високу назву імператора всеросійського, царя польського, великого князя фінляндського і прочая, і прочая, і прочая. Отже—Михайло—найсправжніший монарх, без всяких підроблень!..

Правда, є досить офіційні відомості, що Михайло Олександрович „почив у бозі“,—але досить поглянути на фото, що їх ми подаємо тут, щоб переконатися, що це—брехня і нісенітниця. Хіба ж ви, шановний читачу, не бачите, по цих фотах, що „його величність“ живе?..

Штучний фотс-монтаж Жмурчука

У фотографію царської родини Жмурчук штучно вставив свою персону

Безумовно, читачам „Всесвіта“ цікаво знати, звідки з'явився „його величність“ і коли саме ця „величність“ помазав себе на царство.

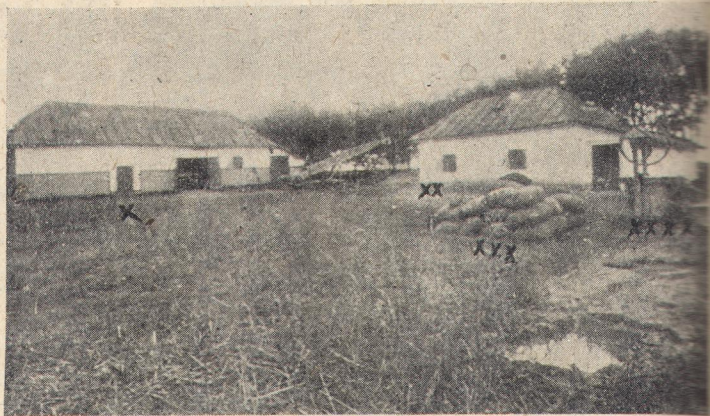
Можемо охоче задовольнити цікавість читачів: ця велика історична подія трапилася 1922 р. в с. Комісарівці на Криворіжжі. Одного чудового дня в с. Комісарівці на зборах сектантів мальованців (є така релігійна секта, що охоплює глитаїну) з'явився цар Михайло Олександрович

власною особою. Правда, сектанти-мальованці знали „царя“ і раніше, — говорили, що це—глитай з Бердящини Микита Жмурчук,—але хіба не може бути, що „цар-батюшка“, рятуючи свою „священну особу“ від безбожників-більшовиків, назвав себе іменем Микити Жмурчука?..

А зважаючи на те, що мальованцям дуже бажалося мати „справжнього царя“,—то можна собі уявити їхню радість, коли „сам батюшка-цар“, з'явився серед них. Цар Михайло виявив себе сто процентним демократом і абсолютно цурався усяких „царських почестей“.

Микита Жмурчук

Двір куркуля Закревського, де переховувався Жмурчук.

× Клуня, звідки Жмурчук відстрілювався під час його арешту;
× хата Закревського, ××× хліб, що його ховали в підземеллі;
×××× колодязь, що з нього йде підземелля

— Нічого такого не треба,—скромно говорила його величність, —ві тільки мені золота зберіть. Бо самі знаєте, часи не дуже сприятливі для царів, а в мене, як на гріх—ні корони, ані мантиї.

І мальованці зібрали для „обожаемого монарха“ аж трих 6 1/2 фунтів золота. Звичайно, колись Романови мали значно більше,—але й цього досить, щоб у Києві замовити для „самодержця всеросійського“ корону та мантию.

Отже,—атрибути царської влади вже є, „вірно піддані“ (себ-то ті ж самі мальованці та купка глитаїв) також є,—залишається тільки „дрібниці“: повалити владу безбожників-більшовиків та й сісти на царство, одягши на голову важку „шапку Мономаха“.

І Жмурчук..., вибачте, не Жмурчук, а його величність цар всеросійський Михайло Олександрович, починає готуватися до повалення безбожної влади, починає закладати підвалини контр-революційної глитаїської організації, як пори „трони і престолови“.

* * *

Через 3 роки після першого „виступу“ „августейшого „блюстителя престолу“,—1925 р.,—в с. Синиці на Гуманщині, цар Михайло Олександрович з'явився вже на зборі місцевої групи секти мальованців.

Та не просто „з'явився“, а урочисто „прибути соіздлив“, в мантиї та короні і всемілостивіше... оголосив себе за царя та прийняв ім'я Михайла II-го. Ось з цього часу і починається нова ера—на престол всеросійський вступає „конний“ цар і самодержець“ Михайло II-й.

Глитаї з секти мальованців не обмежилися одним оголошенням царської влади в особі Михайла II-го; вони починають таємно організувати глитаїську контр-революційну організацію, в низці сел закладаються осередки цієї організації, до цих осередків прикріплюються уповноважені „центральної влади“, — словом робота закипіла.

„Його величність“ починає провадити і свою податкову політику, — кожний член організації вносить по 10 карб. „в цареву казну“, — бо як можна без грошей керувати „вірогідданими?“...

Для того, щоб влада царська була міцною і непохитною, до членів організації приймають далеко не всіх: тільки кол. білогвардійців - офіцерів, що зберігли вірність „престолові Романових“, „Хозяйственних мужиков“, себ-то просто глитаїв та керівників різних банд чи просто карних злочинців тільки таких людей охоче приймають до організації, що на її чолі стояв сам „батьош-ка-цар“.

— Ось на білому коні в'їду до Москви, до стін сивого Кремля—мріє цар Михайло так, як і мріяли до нього численні претенденти на „престол все-російський“.

Організація розгортає енергійну роботу: окремі члени розшукували рушниці, кулемети та іншу зброю, починається серйозна підготовка до збройних повстань. Все було б гаразд, коли...

...коли б всю цю організацію разом з його величністю царем польським, великим князем фінляндським, герцогом ліфляндським і естляндським і пр., і пр., — не викрило ДПУ.

До честі його величності треба сказати, що він довго оборонявся: у колодязі в садибі глитаїв Закревських, де йому влаштували цілі „апартаменти“ (в Тальнівському районі біля Михайлівських хуторів) Михайло II-й збройно оборонявся протягом 18 годин, зробив близько 400 пострілів, поки його не подолали.

З. Сухарева—„дочка Миколи II-го царівна Ольга“

І „його величність“ Михайло Олександрович... потрапив до ДПУ.

А з ДПУ—до Гуманського окрсуду, що судить нині всю цю організацію.

Пробачте, шановний читачу—забув за один персонаж із епопеї „царя Михайла“: це—її імператорська височність велика князівна Ольга Миколаївна.

Як це може бути „цар“ без „великої князівни“?.. Ніяк не може: і коли Жмурчук, або цар Михайло II-й, зустрів свою знайому Сухареву, — то відразу запропонував:

— Чи не хочеш бути за... велику князівну Ольгу?..

І Сухарева стала Ольгою Миколаївною.

Може вас, шановний читачу, цікавить також і те, як Микита Жмурчук, селянин з Бердяниці, став царем Михайлом II-м? Як йому повірили глитаї-мальованці? Можна сказати де-що й про це.

Що правда, навряд чи глитаї вірили, що Жмурчук—це цар Михайло, що „чудом“ врятувався від смерті: вони, безумовно, добре знали, що це—

шахрай і контр-революціонер, — але чому не скористатися з такого випадку?

Та й сам Жмурчук — не дурень: він за допомогою спритного фотографа зміг „довести“, що він—справжній цар Михайло Олександрович: в з'яв десь портрета англійського короля Георга, наліпив свого портрета на місце обличчя Георга, фотограф переніс—і вийшов Жмурчук у формі англійського короля, з десятками орденів та хрестів.

Далі беруть той же портрет, вмонтовують його в загальну „родинну фотографію“ кол. царської родини, разом з Миколою II-м, його жінкою і дітьми—і готова родинна фотографія, де кожний „Фома невірний“

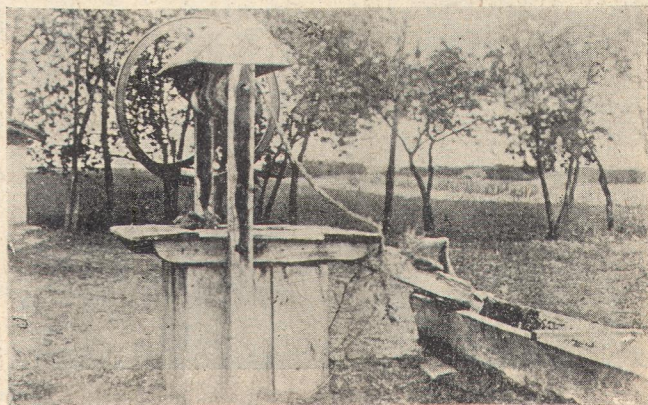
може власними очима побачити „царя Михайла“ в уніформі поруч з кол. царем, царицею та дітьми Миколи II.

Всю нехитру механіку можна побачити на фотографіях, що ми їх тут подаємо.

Серед цих фотографій можна побачити й найновіший портрет „його величства“ Микити Жмурчука, чи то пак Михайла II, що зображає його в короні й мантиї, куплених у Києві на зібранні серед куркулів золото.

Ось як глитаї і шахрай Жмурчук зміг перетворитися в „царя Михайла“, імператора всеросійського, царя польського і т. ін., і т. ін.

Отже, шановний читачу, тепер ви вже повірили, що цар Михайло Олександрович справді живий?..

Колодязь, що з нього йде підземелля, де переховувався Жмурчик

І не тільки живий, але ще й відповідає нині перед пролетарським судом у Гумані.

Г. Абрамов

ВЕСНЯНА ПОВІНЬ

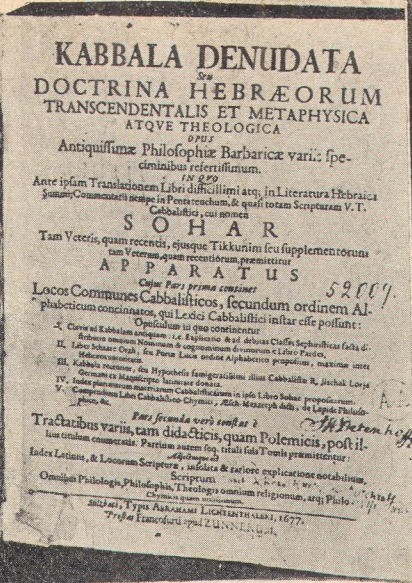
1929 РОКУ

Вгорі, ліворуч—фото А. Штока—затоплена Журавлівка; праворуч—теж. Внизу—На околиці міста—човни, припасовані на випадок небезпеки. Фото „Ратау“.

Біля Журавлівського мосту. Військовий загін допомоги розбиває кригу. Фото А. Штока.

Всередині—Журавлівка, затоплена водою. Фото „Ратау“.

МОЗОК ХАРКОВА

Нинішня Харківська Державна Бібліотека ім. В. Г. Короленка має історію, цілком відмінну від історії своєї попередниці—„Публічної міської бібліотеки“.

З казенної ініціативи 1830 року в Харкові виникла „Публічна міська бібліотека“. До 1834 року вона перебувала в віданні міністерства внутрішніх справ. Доступ до бібліотеки був вільний для всіх, за винятком „лиц в неприличном виде и одеянии“. Комітет бібліотеки складався із „предводителя“ дворянства А. Ф. Квітки (брат письменника), проф. Байкова і міського голови.

Ця бібліотека успіху не мала. Врядигоди заходили до неї небагато студентів, письменник Квітка та бібліотекар з помічником. Дворянське зібрання вирішило 1836 р. позбутися, нарешті, клопоту—бібліотеки і передало її... довідковій міській конторі.

Мешканці заходили до довідкової контори в своїх справах, бачили шафи з книгами, але ніхто з них не знав, що це за книги. Бібліотека навіть не мала каталогу. Останній орендар бібліотеки Биковський вирішив позбутися її, повернувши її дворянському зібранню.

Але дворянське зібрання згоджувалося прийняти назад бібліотеку лише за каталогом. Тоді орендар вирішив удатися до такого оригінального способу:

Одного осіннього дня на світанку в подвір'я дворянського зібрання в'їхало 12 пар волів, везучи важко навантажені книгами вози.

— Скидайте, хлопці, серед двору, — скомандував Биковський.

Селяни підіймали кожен свій віз за колеса і звалювали книжки серед подвір'я в одну загальну купу, мов глину або пісок.

Незабаром почали сходитися чиновники на службу. Вози і Биковський зникли.

Серед подвір'я стирчали купи книжок. Чиновники погомоніли про те, що його робити, і ні до чого не прийшовши, пішли геть.

Нависли осінні хмари і пішов дощ. Але ніхто не зважувався прибрати книжки. А дощ поливав. Надвечір книжки розмокли і набубнявіли.

Нарешті чиновники, не чекаючи свого начальства, вирішили рятувати книжки: скликали сторожів і почали носити полами своїх сюртуків та оберемками книжки до стайні і на горище та розкладати їх, щоб просохли.

Навіть 1865 р.,—через 30 років,—ця бібліотека ледве жила, нікому невідома. „Харківської публічної бібліотеки, як і раніше, ніхто не відвідує, ніхто не знає і з 75 тисяч міського

Книгосховище

населення ледве чи бачити 5 чоловіка“ (Г. П. Давидовський).

Харківська громадська бібліотека виникла 1886 р. з громадської ініціативи.

Місто дало для неї невеличке приміщення на подвір'ї будинку, де міститься нині Міська Рада. Вже в першому році її відвідало 7 тис. читачів.

За перший місяць в абонементі було 220 чол., а в кінці року це число зросло до 650. З того часу бібліотека перемінила кілька мешкань, зазнаючи великих труднощів через тісноту в читальні доводилося сидіти по 2 чол. на одному кріслі і навіть стояти, а книжки були порозкладані на підлозі в вікнах.

В 1885 році—на час загальних зборів членів бібліотеки вона мала 1.303

38 коп. грошей і 1.350 томів книжок. Через 10 років у бібліотеці було 62.966 томів книжок і журналів, а нині число томів досягає величезної цифри: шістьсот тисяч.

Яка це величезна кількість, можна судити з такого кретьного образу: коли б треба було поставити всі книжки Харківської бібліотеки на одній полиці, то довелось б збудувати полицю завдовжки від Комунального парку через увесь Харків до Заїківки, і навіть далі.

За минулий рік число відвідувань залі читальні перевищило 172 тис. З бібліотеки користувалося в цьому ж році понад 25 чоловік.

Основна маса відвідувачів і читачів бібліотеки, як і раніше, учні: 45,5%. Далі йдуть службовці—21,7%, спеціалісти високої кваліфікації—19,1% і т. д. Характерне явище: „нетрудовитих“—0,0%.

ОДЕСА

Чорніють береги на горизонті знов
І сонце простяглося на синьому просторі,
А синя далечинь, як синєє вино,
Хвилюється що мить і пнється д' синій горі.
І бачу, як човни вітрилами блищать,
Біліють, як колись чайок козацьких зграї,

Що зникли все життя тримати на мечох
Турецьких яничар і пана з свого краю.
Та тільки зникло все на тлі безмежних вод
І лише береги—подій минулих згадка --
Нагадують про них, як місто про завод,
Що розляглося тепер на Чорноморських балках.

Відповідний до цього складу читачів є і попит на книжку. Збільшений попит мають періодичні видання, книжки на громадсько-політичні теми, на теми технології й сільського господарства.

Велика зала-читальня стає вже тісна, штату не вистає. В середу і неділю, коли читальню залю відкрито на годин, видається книжок за годину в середньому 195, в інші дні—161.

Книгосховище бібліотеки—гордість Харкова. Про нього ніхто нічого не знає. Влаштовано його за типом Грассбургського книгосховища.

Всі сім поверхів книгосховища бібліотеки—сходи, полиці—залізни.

У проходах між полицями підлогу зроблено з залізу, штаб і з сьомого поверху можна бачити крізь підлогу, що робиться в нижніх поверхах.

На широких полицях згустилася й матеріялізувалась у книжках людська думка багатьох століть. Деякі книжки (аббала та ін.) відполіровано лаком століть.

Є книжки з 15 і 16 сторіччя. За неповним обслідуванням (через брак помешкання частини книжок не розізнано) найстаріша книжка в Державній Бібліотеці ім. Ко-

роленка це—„Index eorum quae hoc in libro habentur“ за 1516-й рік. На деяких книжках є автографи: напр., Т. Г. Шевченка на його книжці „Гайдамаки“ та ін.

Бібліотека так поширилася, що нинішні приміщення для неї вже тісне. Величезна читальня зала вже не може вмістити всіх відвідувачів, а в книгозбірні бракує місця для книжок.

Незадовго помешкання збільшать удвоє, що створить нормальні умови для роботи бібліотеки.

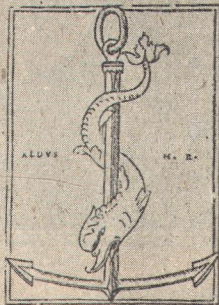
Так зростає не одна харківська бібліотека. Всенародня Бібліотека України в Києві, низка бібліотек в інших містах України зростають з незановою досі швидкістю. І це цілком зрозуміло—„культурний мозок“ міста наводно гостро потребує широких пролетарських мас, що надзвичайно зросли за часів мирного будівництва СРСР.

Івк

Найстаріша книжка в держ. бібліот. ім. В. Г. Короленка

INDEX EORUM, QVAE HOC IN LIBRO HABENTVR.

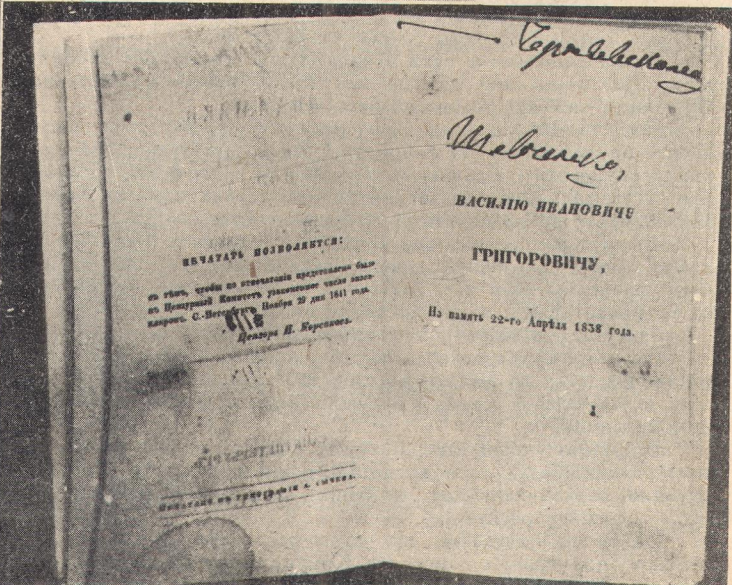
Iamblichus de mysteriis. Egiptiorum, Chaldaeorum, Assyriorum.
Proclus in Platonem Alciadiem de anima, atq. de mente.
Proclus de facie, & magna.
Porphyrius de diuinis, atq. demonibus.
Synesius Platonis de fontibus.
Vidius de demonibus.
Eusebius Praefatus, & Marcellus in Theophrastum de sensu, phantasia, & intellectu.
Alcinous Platonis philosophi liber de doctrina Platonis.
Sextus in Platonem discipulum liber de Platonis definitionibus.
Pythagorae philosophi aurea uerba.
Symbola Pythagorae philosophi.
Xenocrati philosophi platonis, liber de morte.
Meronius Tullius in Platonem.
Eusebius Aclerpius.
Marcellus in de triplici uita Lib. II.
Eusebius liber de uoluptate.
Eusebius de Sole & lumine libri. II.
Apologia eusebii in librum saum de lumine.
Eusebius libellus de magia.
Quod necessaria sit secretitas, & tranquillitas animi.
Per classificationem sententiarum huius operis breuiter annotatio.

50648

На чвертому поверсі

Книжка з написом Т. Г. Шевченка

БАВАРСЬКА КОМУНА

БАВАРСЬКА радянська республіка існувала 13 днів. Інакше й бути не могло внайреакційнішому краю Німеччини, де переважну частину населення складало глитайське селянство, а Мюнхен з його індустріальним пролетаріатом був мов острів революції серед реакційного моря.

Радянську революцію затопили в крові, а комуністичних керівників її віддали на нечуване знущання. А проте—комуністи, що добре урахували обставини, були проти передачі влади радам: вони знали, що цей експеримент закінчиться поразкою й піде на користь реакції. Вони пішли в ради під тиском пролетаріату, захопленого лівими фразами незалежних с.-д., і наклали життя за цю сміливу спробу.

В документах того часу відживають перед нами сторінки героїчної боротьби, 13 днів, що коштували життя сотням пролетарів.

4 квітня соціал-демократи й незалежні скликають збори й ухвалюють проголосити радянську республіку. Але вони добре знають, що маси не уявляють собі рад без комуністів і тому запрошують їх взяти участь у радянському уряді.

„Щойно довідався про ваші плани. Ми, комуністи, відчуваємо величезніше недовір'я до радянської республіки, на чолі якої стоять с.-д. міністри—Шнеппенгорст і Дюр, що до цього часу всіма засобами боролися з ідеєю рад. Ми вбачаємо в цьому лише спробу збанкрутованих провідирів здобути до с у п до має інсценуванням революційного виступу, або сумлінну провокацію. Ми знаємо з прикладів північної Німеччини, що соціалісти більшості часто прагнуть викликати скороспілі виступи лише для того, щоб з більшим успіхом приборкати їх. Радянська республіка не утворюється за зеленим столом, а виникає як результат серйозних боїв пролетаріату, як наслідок його перемоги“.

(З промови Левіне на цих зборах)

7 квітня с.-д. все ж таки проголошують радянську республіку. Цей помпезний акт не має ніякої вартості—змінено було лише вивіску, політика лишається стара.

„Вже третій день, як проголошено радянську республіку. Нічого не змінилося. По фабриках і заводах робітники по-давньому працюють і відбувають панщину на користь капіталістів. Все як завжди. Капітали лежать по банківських сейфах. Королівські судді ще провадять по судах класову юстицію...“

По вулицях вештаються буржуа й сміються. Вони надто добре знають, що коли радянська республіка—без рад, радянська республіка—без мас, диктатура пролетаріату—без озброєного пролетаріату, то можна спати спокійно“.

(З статті в газеті „Червоний прапор“ від 10 квітня)

Так існує „радянська“ влада, призначена кабінетним способом, нездатна до дійсно революційної діяльності. Вся її робота складається з плавів і проектів, яким судилося лишитися невдійсненими.

Комуністи умовляють робітників відмовитися від захоплення політичної влади, але пролетаріат, що пережив усі розчарування парламентаризму, не бачить іншого виходу, як утворити радянську республіку.

Робітники відчували, що контр-революція збирає сили, й шукають порятунку в компартії. „Комуністи мусять взяти участь в уряді. Тільки вони можуть врятувати нас“,—такий настрій у робітництва.

Нарешті комуністи згоджуються, хоч і знають, що „справа лише в тому, щоб загинути з честю“.

Червоногвардійці ведуть заарештованих реакціонерів (1919 рік)

Вже 12 квітня реакціонери вкупі з с.-д. намагаються бити контр-революційний переворот. Це прискорює пролетаріат став до зброї й під керівництвом комуністів боркує повстання прихильників уряду Гофмана. Фабричські й саадатські ради скинули тимчасовий уряд с.-д., переходить до комітету акції, що в більшості складається муністів.

14 квітня по вулицях з'являється наказ:

„Всі громадяни повинні протягом 12 годин здати всіх гатунків міській комендатурі. Хто не здасть зброї в цей час—буде розстріляний.“

Егельгофер,
комендант міста.“

Це—перший крок справжньої радянської республіки шляху роззброєння буржуазії й озброєння пролетаріату.

Навколо Мюнхену починають скупчуватися війська, діслав військовий міністр соціал-демократ Носке, щоб „позбавити місто від цих божевільних“.

Перед небезпечкою незалежні с.-д. капітулюють і із складу комітету акції—наступ реакційної армії мають бити комуністи.

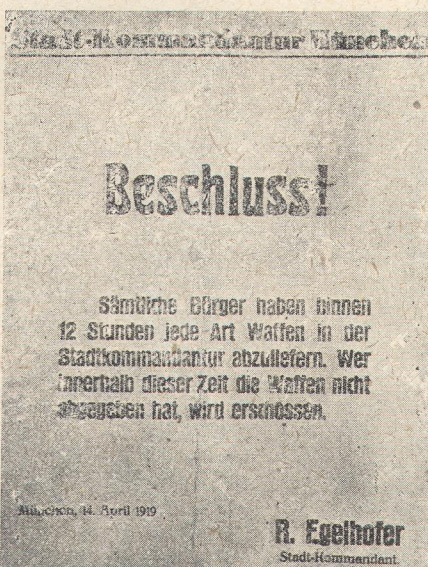
„Білогвардійці ще не перемогли, а вже нагромадили звірство на звірство. Пійманих червоноармійців мучать, стріляють, поранених вбивають. Не полегшуйте реакції їх катню роботу. Продавайте дорого ваше життя. Тільки таким способом можете ви зашкодити ворогові, тільки так припинити білий терор“.

(З останньої відозви радянського уряду)

Навколо Мюнхену точаться бої. Носке переговори не веде, навіть не виконує розпоряджень манівського (він вважав його занадто „демократичний“), доки Мюнхен не буде повністю в руках фон-Овен.

Соц.-демократи запевняють у своїх плакатах, що „як соціалістичний уряд Гофмана входять не як робітничої класи, як білогвардійці, як охоронці громадського спокою і безпеки, без яких неможливе соціалістичне будівництво“.

А „соціалістичне міністерство“ держави Баварії (читай—військовий стан).

„Всі громадяни повинні“...

мандування) одночасно проголошує військовий стан. Здається, що рацію мали генерали Мель і фон-Овен—тисячі робітників полегли підчас упертих боїв за Мюнхен, 186 розстріляно.

підставі військового стану", 184 „смертельні нещасні дії", катування й вбивства під час „вилучення спартаків-х гнізд" доводять це.

Левіне заарештовують 12 травня. Доктор теології Матісен, вступивши до партії з метою шпигунства і звабився нагородою в 10 тисяч марок, видав офіцерським бандам проводиря пруського пролетаріату.

Смертний присуд Левіне було призначено ще до суду, це є відомо всім. 4 червня вирок було виконано. Леніне вмер те що, прагнув:

„Перебудувати існуючі правні й господарські відносини створити комуністичну державу“...

(З тексту присуду військового суду)

„І все ж таки я знаю: рано чи пізно в цьому приміщенні засідатимуть інші судді й тоді кару за обвинуваченням у державній зраді прийматимуть ті, хто вчинить злочин проти диктатури пролетаріату. Дайте свій вирок, як що вважаєте його за правильний.

Я тільки оборонявся проти спроб облити брудом радянську республіку й чесне ім'я мюнхенських робітників.

Всі вони, й я спільно з ними, прагнули чесно й у міру своїх знань, виконати свій обов'язок перед міжнародною світовою комуністичною революцією“.

(З останньої промови Евг. Левіне перед судом).

П. Кельер

БОРІТЬБА З ДИМОМ

НАЙБІЛЬШЕ лихо великих міст — маса диму, що застелює густим темним рядном простори.

Давно вже доведено, що дим містить у собі чимало отруйних речовин: вуглекислоту, сірчаний і інш. кисні.

Спостережено, що така ніжна рослина, як бегонія отруюється дуже швидко, а гіршій їй — триптізантема ж отруюється за три дні.

Статистика давно відзначила велику смертність мешканців промислових районів міст од сухот, а до цього додається переважно отруєне димом повітря.

Буржуазне суспільство, дбаючи про здоров'я великих міст, заборонило будувати промислові заклади в самому місті.

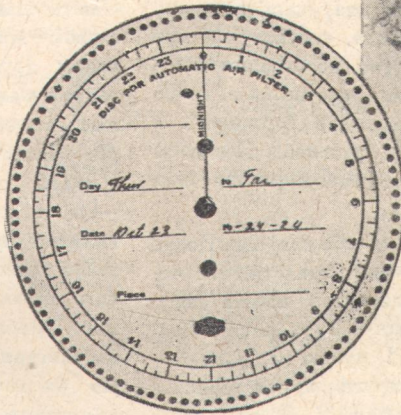
Але ці заходи не розв'язували по суті справи проблеми паліативами. По-перше, на периферії біля заводів, фабрик, промислових закладів зростають нові міста й містечка, а по-друге, диму не зменшилося, бо його досить постачали коміни житлових будинків і паротягів, що перерізають вздовж і впоперек більшість

Квіти, що живуть у помешканнях, де палять цигарки

Квіти, що живуть у помешканнях, де повітря очищається апаратом д-ра Овенса. Ліворуч — показник оскільки повітря зіпсовано димом

фабрично-промислових закладів зростають нові міста й містечка, а

по-друге, диму не зменшилося, бо його досить постачали коміни житлових будинків і паротягів, що перерізають вздовж і впоперек більшість

нищ і чимало фабрично-промислових закладів перевела на електроенергію, яку постачають гірські річки. Решта користується не вугіллям, а нафтою та бензиною. В Швейцарії треба ще перевести житлові будинки на електропаливо і проблема боротьби з димом матиме позитивні наслідки.

Проте, не всюди є придатні для експлуатації річки, і боротися з димом доводиться іншими способами.

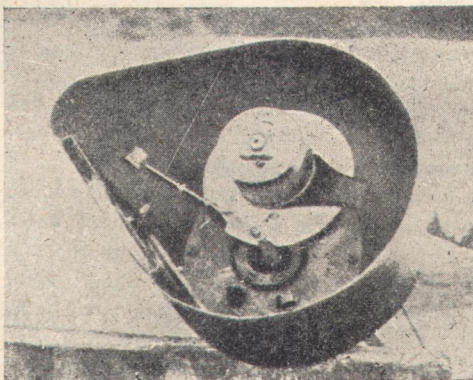
З винаходів, що мають практичне значіння, треба відзначити фільтр д-ра Овенса, що винайдений р. 1917 і тепер вельми поширюється.

Це повітряний фільтр, що кожні 10 хвилин автоматично випробовує чистоту повітря, й аналізує його хемічний склад.

В цьому апараті папір всотує в себе повітря й перетищаючи його залишає велику пляму, як ознаку отруєння повітря.

Боротьба з отруйним димом повітрям актуальна й для нашого Союзу. Треба використати досвід Західної Європи.

Гр. Сий

Внутрішній вигляд фільтра

Фільтр д-ра Овенса

НА РОЗПІЧІ

Малюнки худ.
М. Щеглова

Сергій Чмельов

Гумореска

ВЛАСНЕ кажучи, в другом автомобіля я перебуваю ще з 26-го року, себ-то з того часу, коли в автобусі знайшов гаманець з десятима карбованцями. Правда, спочатку я був в другом неорганізовано:—

без квитка й навіть без членських внесків, але потім зі мною трапився один випадок, що й і кинув мене до лав „Автодора“. А було це так. Виходжу я одного разу з установи. Дивлюсь, а біля під'їзду авто стоїть, а біля авто наш директор Іван Захарович шубу застібає, їхати збирається.

— А-ну стій,—думаю,—дай я йому про себе нагадаю. Подав я йому, знаєте, днями заяву про підвищення зарплатні, так чи не забув, буває, часом. І от, як тільки директор підняв ногу, щоб до авта лізти, підскакую я до машини.—„Будь ласка, Іван Захарович, дозвольте вам допомогти“. І рукою за дверці!—цоп!—відкрити хочу. Клац—раз, клац—вдруге, крутю проклятушку ручку на всі боки, а дверці ні з місця.

— Пробачте,—кажу,—Іван Захаровичу, мою технічну відсталість, але я зараз... сію хвилиночку.—І що ж ви думаєте? Так і не відкрив! Смикав руками, надавлював коліном, навіть трохи зуби в хід не пустив—але даремно. А директор, Іван Захарович, надів тимчасом окуляри таї каже: „Облиште! І взагалі не суйте свого носа, коли вас не просять!“—і з цими словами—у авто, зробив шоферові ручкою і покотив собі. А я, вірите, стою біля установи і мало не плачу. От—думаю,—проклятуша несвідомість! В Америці он кожний хлопчисько всю автс-механіку на пам'ять знає, а тут цілком свідомий громадянин і на тобі,—простих дверців в авті не зміг відчинити. Ох, до чого ж все таки нам бракує науки і техніки! Прямо жаж бере!—Всю ніч мучили кошмари; снилось начеб-то за мною, по всій установі, ганяється директор і, б'ючи мене по голові авто-шиною, кричить:—„А, сучий сину! Не зміг догодити своєму начальству, так на—держи! Секретарю, звільни́ть цього йолопа за неуважне ставлення до автомобілізації!“

Тут я прокинувся і почав кричати „рятуйте!“ Спасибі жінці, запалила раптом світло і тим повернула до дійсності. Що воно тільки буде!

* * *

Другого дня прихожу я на посаду, а над моїм столом плаката повішено: „Всі до Автодору“. І поруч записка: „З наступного вівторка в осередкові Автодору провадитимуться заняття по керуванню автомашиною. Запис у т. Хавкіна“. — Гос-

поди!—думаю—та це ж те, що мені треба,—і бігцем до Хавкіна: „запишіть, кажу—будь ласка, до свого осередку, а то, знаєте, технічна відсталість прямо заїдає. Навіть спляю погано.—Одним словом—зробився я організованим в другом автомобіля і гарних шляхів, а наступного вівторка, звичайно, на лекцію. Прихожу. Що за чорт? Замість цілого автомобіля—тільки його „внутрішність“ і лектор про різні гвити та гайки пояснює. Слухав я його, слухав та й не витримав: „Вибачте—кажу—мою некультурність, а тільки я хотів би вашу автотехніку з абетки почати. От, наприклад, як дверці відчиняти то-що...—„Це—сміється—наприкінці вивчати будемо, а тепер з головного починаємо, з серця машини.—„Ну,—думаю—шофером бути я не збираюся, а коли до дверців лекція дійде—так товариші скажуть—прийду“,—і пішов собі додому.

А через тиждень чую: нашого директора знімають з роботи, а машину за не-потрібністю продають.

От тепер я вже й, не знаю, чи бути мені в другом автомобіля чи ні? З одного боку—в нашій установі нема авта і мені ні для чого знати, як з ним поводитися; з другого боку—майбутня автомобілізація знову дасть установі авто і не одно, а можливо десять і тоді... розумієте?..

Так що ж мені робити, товариші? Порадьте!

ВЕСНА НА ЛОПАНІ

Мірко Журний

ЩЕ В ПЕРШИХ днях квітня де-хто із завзятих спортсменів грав в хокей, а за тиждень вже на спортивному полі закрутилася крига. Її безтурботні ворони та ще безтурботніші безпритульні зважувалися зробити екскурсію вниз по Лопані на брилах льоду...

Із майбутнього Харкова

Харків'яне тільки на весну мають змогу переконалися, що в столиці УСРР є справжні повновідні річки: Лопань, Харків і Нетеча. Бо справді під час весняного кригоплаву навіть Нетеча тече...

На Свердловському мості великий натовп. Де-хто з цікавістю, а де-хто з острахом в очах позирає вниз. Мимоволі згадується картина, виставлена в одному з харківських фотоательє. Під картиною підпис:

— Харків майбутнього.

В майбутньому Харкові, як видно з картини, річки повновідні, вітер наганяє хвилі, а по Лопані саме під Свердловський міст суне однотрубний пасажирський пароплав, пихтячи димом, неначе левіафан на відкритому океані.

Та це тільки на картині, бо сполучення Дінця з Лопанню — проект, що перебуває вже щось 50 років у стадії теоретичних обчислень...

Т-во порятунку на водах, де ти?

Все ж хороші бувають харківські річки під час весняної весни.

Передмістя — Журавлівка, Іванівка — найнижче розміщені в долині річки, зазнають це щороку на своїх власних жителях.

Хоча товариство рятування на водах недавно почало працювати, все ж багато з мешканців Харкова самотужки вже навчилися гребти, переїздяючи навіть у ночвах та цибриках через широкі журавлівські вулиці. Чому тільки не навчить щастя.

Харківська повінь має і свої жертви. Комісія комунгоспу, що об'їжджала загрозові висинні місця, перекинулася з човном у воду і ледве з величезними зусиллями дісталася на берег. Один із членів комісії так і загинув у воді.

Рятункові кола не допомогли, їх дуже мало та не скрізь вони є у загрозових місцях. Очевидно товариство порятунку на водах працює більше на папері ніж на водах.

Там, де Лопань повертає свій весняний могутній хребет на благаз, особливо бушує весняна вода та шумить неначе майбутній Дніпрельстан, спадаючи вниз через поруччя бурсацького мосту.

Сполучення з базаром через цей міст припинено. Старожили харківські не вірять цьому. І через те заподадливий та енергійний комунгосп був змушений попередити населення.

На правому березі управління впорядкування виставило шлягбаум з обов'язковим, як і на всіх таких шлягбаумах написом:

— Проїзду немає.

Але населення мало уваги звертає на цю пересторогу, особливо селяни, що звикли вброд переходити Лопань. І плывуть підводи за підводами через затоплений міст.

* * *

Підвечір вода прибуває і перевищує денний ординар. На мостах стукотять трамваї та гудуть лейланди, як і на мостах Темзи...

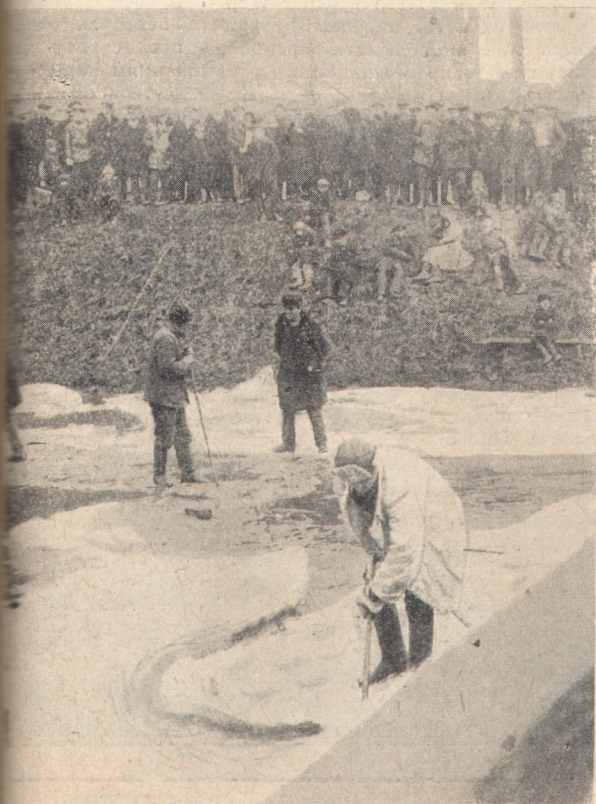
В каламутних лопанських водах миготять відбитки кам'яниць та високих тополь в неодмінних на них воронячих гніздами.

А коли засвітяться перші вогні, Лопань стає широкою повноводною артерією. Тоді здається найбільше пасує до неї оця картина фотографа-романтика.

Сьогодні грає вода лопанська і клекоче, а вже завтра може недовірливий хлопчисько не вагатиметься довго перед мостом та переїде через річку навпростець, куди тільки забажають його очі...

І знову залунає пісня на харківських берегах:

... Коли море по коліна, то Нетеча по каблук...

ДЕ СИМУЛЯНТІВ ВИКРИВАЮТЬ

МАБУТЬ симуляція така ж стара, як старий світ. Вона виникла разом із силюванням. Кожний громадсько-побутовий організм вимагає від кожного окремого члена певного підкорення своїм основним законам. Але завжди є чимало людей з індивідуалістичними прагненнями, їм немає діла до суспільних інтересів. Вони хочуть спочивати, коли їх закликають до громадської роботи, вони хочуть спокою та сімейних вітх, коли треба взятися за рушницю.

Симуляція має свою історію, свою тактику, свою практику, але свою історію мають також і методи боротьби з симулянтами.

Не доводиться й казати, що за царату симуляція мала далеко поширеніший характер ніж тепер. Взяти хоча б військову службу. Не хотів наряд служити „царю-батюшке“. Тисячі й десятки тисяч калічили себе, щоб позбутися призову. Були цілі місцевості, де геть чисто все чоловіче населення ходило з гілою, або попсованими вухами од сірчаної кислоти.

— Хай краще все життя ходитиму розкорякою, хай із вуха гній тече, хай недочуватиму, — тільки б не під фельдфебельську руку...

Чимало симулянтів є й за наших часів. Мотиви різні, методи — дуже схожі.

Наївні часто-густо силювання обдурити. Багато хто буквально копіює того старого анекдотичного некрута, який видавав себе за глухого:

— Так не чуєш ані трішечки? — пошепки запитав лікар.

— Ані трішечки... — також пошепки відповів „глухий“.

Але буває тонка симуляція. Не так то легко її викрити. Людина здається все передбачила. Розрахунок на 99%. Але завжди лишисться один якийсь процент, якась прогалинка, щось таке зшиті білими нитками, що дає матеріал для викриття симулянтів.

У складних випадках звичайно звертаються до Харківського інституту судово-медичної експертизи — одного з найкращих наукових закладів в Європі, на чолі якого стоїть заслужений професор Н. С. Бакаріус.

В секції живої людини лікар П. М. Вроблевський, що має 30-річний стаж, знайомить нас з ошуканством і хитрощами симулянтів.

Ось цікавий випадок. Касир однієї харківської установи мав доручення одержати в банку 27 тисяч карбованців. Але цих грошей він не приніс до установи. Його було пограбовано. Касир про це розповідав таке: О 2-й годині дня, коли він мав уже гроші при собі, до нього підскочили якісь люди й, засипавши очі тютюном, оголомили його міцним ударом по голові. Він зомлів і очунав тільки на візнику, на якому його кудись везли. На голову йому було натягнуто мішка, замотаного навкруги ший шворкою так міцно, що він раз-у-раз приходив до нестями. Врешті касира знайдено в рівчаку за містом із зав'язаними на спину руками й мішком на голові.

Спочатку карний розшук повірив цій версії, а потім у деякого промайнуло підозріння. Касира направили до інституту судово-медичної експертизи.

Насамперед установлено, що удар по голові, на якого посилався касир, якщо він і був, не міг привести до нестями, бо не залишив жадного сліда. А далі інститут вбачив цілковите ошуканство в словах касира, що він ніби-то губив свідомість і знову приходив до пам'яті на візнику од задушення.

При цьому інститут ґрунтувався на досвіді двох закордонних професорів, що з великою загрозою для власного життя випробовували на собі, аж поки могли терпіти, вішання. І ось їхня самовіддана спроба довела, що людина в зашморгу може жити максимум дві хвилини, після чого настає нестяма й смерть. За словами касира він кілька разів губив свідомість, себто кілька разів умирав. Виходить, що грабіжники весь час повинні були то затягувати шворку, то послаблювати її...

Інститут був правий. Виявилося, що касирові допомагав жінка, яка негайно після злочину поїхала до Криму, де купила дачу за 7 тисяч карбованців.

Ось другий випадок. Візник забив голову коомративу й привласнив собі досить велику суму. Щоб сховати кінці, він прострілив собі сам пальця й литу. Здається все гаразд. Всякий скаже, що тут напад. Але... Маленька дрібниця — напрям кулі. Як що повірити візникові, то бандити повинні були стріляти з неба. Адже рани — простовисні.

Славновісний „робкор“ П'ятигорський з Артемівського, справу якого нещодавно розглядали в Харкові, коли викрили всі його махінації, вирішив „стратити“ собі життя. Він відтяти шкіру на боці й прострілив її, не угодивши собі великої шкоди. Інститутіві, звичайно, в даному випадку було легко викрити симуляцію.

Останнім часом інститутіві доводиться часто подавати свої думки в привиду симуляції робітників, що

чуть прогуляти деякий час, для чого заповідують собі рани й навмисно не дають їм загоїтися, роз'яструючи їх різними їдкими кислотами. Здебільшого ці симулянти бажають одержати не тільки утримання зі „Страхаки“, як десять карбованців на день з Держстраху, поскільки вони застраховані на нещасний випадок. Іноді доводиться вживати особливих заходів для лікування таких „хворих“. Одному робітникові, наприклад, рука якого з кривавою перев'язкою тільки гіршала, довелося взяти руку в гіпс після чого за кілька днів рана загоїлася.

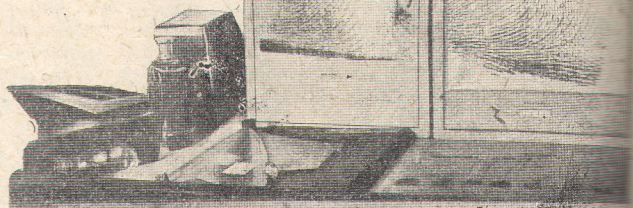
Перед інститутом проходять юнаки, вік яких треба встановити судові. Адже од віку залежить часто розмір судової кари. І ось завдяки рентгену інститут встановлює по кістці безпомилково вік до 25-ти років (після цього віку кістяк остаточно сформований). Проте інститут має багато способів встановлювати вік і після 25-ти років.

Іноді до секції живої людини інституту потрапляють люди, що, відмовляючись платити аліменти, посидаються на невідомість запліднити... Мовляв, живу на білому світі стільки-то років й ніколи в мене дітей не було... І коли тільки ця причина висувається, коли факт співмешкання не заперечується, експертиза інституту має вирішувальний характер — платити аліменти ні. Багатуща наукова література, багаторічний досвід, застосування всіх новітніх методів, найкваліфікованіший персонал дозволяють інститутіві вироблювати прекрасну протиотроту боротьби з симуляцією, з ошуканством, з утаюванням слідів злочину. Як не силкується злочинна фантазія вигадати нові й нові форми й засоби для своїх махінацій, наука невблаганно викриває їх. Ви чули, щоб можна було вижати криваві плями зі старанно випраній білизни? Між тим, так вані проміння Ву — цебто комбінація кварцової лампи зі спеціальним фільтром дозволяють легко це зробити.

Ні удаване божевілля, ні „самострільні“ рани, ні тиснення інших, іноді дотепних, а здебільшого наївних спроб обдурити, уникнути роботи, відповідальності, — тут не допомагають. Все це розбивається об мур наукового досвіду інституту.

Проміння Рентгена роблять річ прозорою. Столичний інститут судово-медичної експертизи не менш прозорим робить першого — ліпшого шахрая й пройдисвіта. Прозорим і... досить огидливим.

Я. Брік

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАМ ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДОПЛАТА НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. (Передбачається випустити додатково ще 2 томи):
Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 30 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

М. Кодюбинський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебедя. 7 томів. Вийшло з друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна орієнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пишпенка та Івана Лизанівського. 29 томів. Вийшло з друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб, а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло з друку.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде з друку 1929—30 року. Ціна орієнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітур.—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло з друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло з друку.

Ціна 11 крб., 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло з друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т. 17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжки. Все видання вийшло з друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства—11 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопасан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—

Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновича 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року.

Ціна орієнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках 13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури—(Оповідання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли з друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., в 2 палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II. Молодшого віку—34 книжки. Всі книжки вийшли з друку.

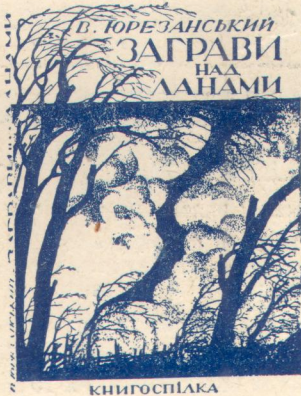
Ціна 11 крб., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб.

Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді—30 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: При передплаті дається завдаток: на решту вартості робляться накладна платня при надсилці книжок.

З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло з друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього томів. При замовленнях зазначити, чи надіслати книжки в палітурках та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головній Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплачують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ при замовленні безпосередньо в Головній К-рі „Вісті“ одержують БЕЗПЛАТНО газету, або журнал, в залежності від їх побажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра Харків, вул. К. Лібкнехта № 11 та всі філії ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ ВУДВК“.

В КОЖНІЙ РОДИНІ ПОВИННА БУТИ ТАКА ПРАКТИЧНА КНИЖКА:

Д-р СЛАВІН „ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ“ 3-є видання, лікарський poradник, в книжці багато малюнків, описано всі хвороби й їх лікування водою, сонцем і аптечними ліками, в книжці вміщено розділ про полове життя, аборти та як запобігти вагітності і про лікарські трави та як їх збирати. Ціна 2 крб.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПОРТРЕТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: Великі у фарбах, ціна 20 коп. ш. Маленькі у фарбах, ціна 3 коп. ш. Портрети великі надсилаються не менше, як 5 штук. Маленькі не менше, як 50 штук.

Д. КУЧМА „НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ“. Методичні зауваження до переведення педагогічного процесу та взірцеві роботи плани для шкіл соціуму 1-го концентру. Видання 2-е виправлено й доповнено, 378 стор. Ціна 3 крб.

„ХРЕСТОМАТІЯ КОМПЛЕКСНИКА“. Організаційна частина про техніку, розробку комплексної теми, про ланкову систему роботи, планування та політтеми. Видання 2-е виправлено й доповнено. 397 стор. Ціна 3 крб. 25 коп.

Григор САБАЛДИР Великий Практичний Російсько-Український СЛОВНИК в палітурці. Переопінено з 3 крб. на 2 крб. 25 коп.

В. КОРОЛІВ „СКОТОЛЕЧЕБНИК“ Ветеринарні поради. Видання 3-є, випр. й допов. з малюнк. Ціна 75 коп.

В. НЕСТЕРВОДСЬКИЙ „ПАСІКА“ Підручник пасічництва. Переопінен. з 2 крб. 50 коп. на 1 крб. 25 коп.

ЦИМИ ДНЯМИ ВИЙДЕ З ДРУКУ „Кухарська книжка“ **В. ЯЩИНСЬКОЇ** 2-є видання. „РОЗУМНЕ ХАРЧУВАННЯ“ перероблено й доповнено. В цій книжці подано 900 рецептів, які дешево, смачно й споживно готувати їжу та робити всякі харчові запаси. Ціна 1 крб. 50 коп.

Проф. **ОРАЛОВ В. Н.** **„МАТЬ И ДИТЯ“** Настольная книга для женщин, с 92 рисунк., на русск. языке. и др. **М. З. ШЛАК** Ціна 2 рубля 85 коп.

Замовлення надсилайте: м. КИЇВ, вул. Воровського № 19, Книжкеспец „ВІСТІ ВУЦВК“. Книжки надсилається негайно, без завдатку, післяплатою.

КНИЖКЕСПЕЦ

д л я о т р е з а

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ КРОЙКИ И ШИТЬЯ

При Моск. Техн. Куст. Пром. ВСНХ
— Утвержденные Главпрофобром, —

1-й выпуск заданий вышел из печати и разсылается

ЗАДАЧА КУРСОВ — дать знания по кройке и шитью на дому всех видов одежды, а также возможность использования в качестве пособия учащимся на курсах кройки и шитья в кружках при клубах, избах-читальнях и групповых занятиях.

Обучение на курсах — ГОД. 12 выпусков заданий ■ Плата 9 руб. в год — Первый взнос 2 руб.

По окончании курса — выдается свидетельство

— **ВЫШЕЛ СПРАВОЧНИК КРОЙКИ И ШИТЬЯ** — Цена 20 коп. марками. Москва, Тверская 18. —

д л я о т р е з а

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ, а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две десятикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.

Правление и Главный склад, Москва, Никольская 1/д.